

Het gebruik van de Duitse naamvallen

De eerste naamval:

1. Het **onderwerp**: wie of wat + persoonsvorm? Je kunt het woord vervangen door *hij*
  2. Het **naamwoordelijk deel van het gezegde**: a) de zin heeft het koppelwerkwoord *sein* of *werden*; b) het naamwoordelijk deel is dezelfde of hetzelfde als het onderwerp en c) als ND treden op: een bijv. nw., een zelfst. nw. of een combinatie van beide. De zin kent geen lijdend voorwerp: dus meestal ook geen vierde naamval: er staat 2x een eerste naamval in de zin.
-

De tweede naamval:

1. Het **bezit** met het voorzetsel “van .....” (dat voorzetsel wordt niet met een voorzetsel vertaald!)
  2. De **vaste voorzetsels**:
    - statt = in plaats van
    - trotz = ondanks
    - während = gedurende, tijdens
    - wegen = vanwege, wegens
    - innerhalb = binnen
    - außerhalb = buiten
-

De derde naamval:

1. Het **meewerkend voorwerp**: (aan/voor) wie/wat + PV + O + LV? (“aan/voor” kan erbij of kan weg: je kunt het woord vervangen door “aan/voor hem”)
2. De **vaste voorzetsels**:
  - aus = uit
  - außer = behalve
  - bei = bij (er al zijn)
  - mit = met
  - nach = naar (niet bij personen/dingen); na (tijd)
  - seit = sinds
  - von = door (persoon), van
  - zu = naar (personen/dingen), bij (er komen), tot, tegen (sagen)
  - entgegen = tegemoet, in strijd met (achterzetsel)
  - gegenüber = tegenover (achterzetsel)
  - gemäß = volgens
  - zuwider = in strijd met
3. Als er sprake is van “**plaats/zich bevinden/rust > ergens zijn**” en ook als er sprake is van de “**noodregel**” (dit laatste geldt niet voor *auf* en *über*) bij de **keuzevoorzetsels**:
  - an = aan/op/naar
  - auf = op
  - hinter = achter
  - in = in, naar
  - neben = naast
  - über = boven (de betekenis “over” heeft de vierde naamval!)
  - unter = onder
  - vor = voor (plaats) ..... geleden (tijd)
  - zwischen = tussen
4. De **vaste werkwoorden**: (afwijkend van het Nederlands)
  - danken = bedanken
  - helfen = helpen
  - gefallen = bevallen, leuk vinden
  - gehören = zijn van, toebehoren (aan)
  - gratulieren = feliciteren
  - es geht = het gaat met
  - dienen = dienen
  - drohen = dreigen
  - folgen = volgen
  - glauben = geloven

En bij werkwoorden als sich etwas kaufen, sich das Bein brechen, sich den Fuß verstauchen, sich den Kopf stoßen .....

De vierde naamval:

1. Het **lijdend voorwerp**: wie/wat + persoonsvorm + onderwerp? (Je kunt het vervangen door *hem*)
  2. De **vaste voorzetsels**:
    - bis = tot
    - durch = door (erdoor heen, via, per)
    - für = voor (ten behoeve van, bestemd voor)
    - gegen = tegen (niet bij sagen)
    - ohne = zonder
    - um = om
    - entlang = langs (achterzetsel)
    - wider = tegen
  3. Als er sprake is van “**richting/beweging** > ergens komen” (en ook als geen sprake is van een plaats bij **auf** en **über**) bij de **keuzevoorzetsels**:
    - an = aan/op/naar
    - auf = op
    - hinter = achter
    - in = in, naar
    - neben = naast
    - über = over/boven
    - unter = onder
    - vor = voor
    - zwischen = tussen

---
  4. De **werkwoorden**:
    - bitten = verzoeken (aan): je krijgt iets (in handen)
    - fragen = vragen (aan): je komt iets te weten
    - es gibt = er is/er zijn
    - lehren = onderwijzen
  5. De **tijdsbepaling zonder voorzetsel**: hoe lang?/wanneer?
-

Ontleedvolgorde:

- persoonsvorm: 1e werkwoord in een vragende zin
  - onderwerp: wie/wat + PV (hij) (→ eerste naamval)
  - lijdend voorwerp: wie/wat + PV + O? (hem) (→ vierde naamval)
  - naamwoordelijk deel: werkwoord = “sein/werden”; één persoon in de zin (→ eerste naamval)
  - meewerkend voorwerp: (aan/voor) wie/wat + PV + O + LV (aan/voor hem) (→ derde naamval)
  - voorzetsels: + 2^e, + 3^e, +3^e/4e, +4^e
  - rest is bepaling:
    - van ... (bezit) = tweede naamval
    - hoelang/wanneer? = vierde naamval
-
-

Het bijvoeglijk naamwoord na een woord van de “DER-GRUPPE”:

der = de/het; dies- = deze/dit; jen- = die ...daar; jed- = ieder/elk; manch- = menig/sommig/heel wat; solch- = zulk, zo'n; welch- = welk; all- = alle

der alte Mann	die alte Frau	das alte Kind	die <u>alten</u> Leute
des <u>alten</u> Mannes	der <u>alten</u> Frau	des <u>alten</u> Kindes	der <u>alten</u> Leute
dem <u>alten</u> Mann	der <u>alten</u> Frau	dem <u>alten</u> Kind	den <u>alten</u> Leuten
den <u>alten</u> Mann	die alte Frau	das alte Kind	die <u>alten</u> Leute

Het bijvoeglijk naamwoord na een woord van de “EIN-GRUPPE”:

ein- = een/'n; kein- = geen; mein- = mijn; dein- = jouw; sein- = zijn; ihr- = haar; sein- = zijn; unser- = ons/onze; euer- = jullie/je; ihr- = hun; Ihr- = uw

mein alter Mann	meine alte Frau	mein altes Kind	meine <u>alten</u> Leute
meines <u>alten</u> Mannes	meiner <u>alten</u> Frau	meines <u>alten</u> Kindes	meiner <u>alten</u> Leute
meinem <u>alten</u> Mann	meiner <u>alten</u> Frau	meinem <u>alten</u> Kind	meinen <u>alten</u> Leuten
meinen <u>alten</u> Mann	meine alte Frau	mein altes Kind	meine <u>alten</u> Leute

Het bijvoeglijk naamwoord als er een ander of geen woord voor staat (“NICHTS-GRUPPE”):

Vaak staat in het meervoud een telwoord of viel- = vele; wenig- = weinige; verschieden- = verschillende; mehrer- = verscheidene; einig- = enkele, een paar; sämtlich- = alle.

kalter Kaffee	warme Milch	helles Bier	grüne Äpfel
kalten Kaffees	warmer Milch	hellen Bieres	grüner Äpfel
kaltem Kaffee	warmer Milch	hellem Bier	grünen Äpfeln
kalten Kaffee	warme Milch	helles Bier	grüne Äpfel

Het persoonlijk voornaamwoord:

	1 ^e	2 ^e	3 ^e			1 ^e	2 ^e	3 ^e	beleefdheidsvorm
+1	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie

+3	mir	dir	ihm	ihr	ihm	uns	euch	ihnen	Ihnen
+4	mich	dich	ihn	sie	es	uns	euch	sie	Sie

De tweede naamval van het persoonlijk voornaamwoord bestaat niet meer.

Deze auto is van mij / van jou / van haar / van hem ...:

Dieser Wagen gehört mir /dir / ihr / ihm ... (gehören +3^e naamval) of:

Das ist mein Wagen. Das ist dein Wagen. Das ist sein Wagen.... (1^e naamval na “ist”)